

НАША ДУМКА.

Орган суспільної критики

Рік II.

Мюнхен, березень 1948

Ч. 5 (6)

За ясність у передумовах замирення

Так якось сталося, що заходи покликання до життя Української Народньої Ради, а тим самим реорганізації Державного Центру УНР уже не являються тайною, а ці заходи та деякі перипетії в цій справі стали вже відомі ширшим колам громадянства. Українське громадянство з нетерпеливістю жде результатів і кінець-кінців справжнього миру. Останнім часом появилася ряд інформаційно-поглядових статей, в яких ці деталі і перипетії заходів створення спільного державного центру ясно підкреслені. Маємо на увазі цікаву своїм змістом статтю д-ра Степана Росохи в „Нашій Думці”, ч. 3 (4) під заголовком „Чи прийде до замирення?” та м-гра Льва Ребета в „Час-і” за 8 лютого 1948 р., ч. 6 (123) п. 3. „Нові вигляди на консолідацію?” І один і другий автор у принципі піддержують саму концепцію створення спільного центру на базі міжпартійного порозуміння, проте вони розглядають цю справу по-різному. Коли др. Ст. Росоха правильно підходить до розв'язки цього складного під сучасну пору питання, то Л. Ребет зовсім не розуміє, чи не хоче розуміти деяких основних питань у постановці цієї справи й дивиться на ці справи через виключно претенсіонально — рожеві партійні окуляри свого гетта і кінець-кінців сам заплутується у своїх висновках. Ми, звичайно, розуміємо труднощі згаданого „блискучого” автора зрозуміти чи об'єктивно підійти до питання спільного центру, бо для нього почалася історія України днем 30 червня 1941 р., а історично-політичний годинник став у хвилині створення УГВР. Не зупиняємось основніше над інцидентними питаннями заторкненими в „Часі”. До них ще своєчасно повернемо.

Виникає отже тоді питання, як підходять до цієї справи кола демократів і соціалістів, ці „єдині носії і визнавачі легалізму”, чи вони правильно розуміють і чи підходять правильно до реалізації цієї концепції покликання до життя Української Народньої Ради та реорганізації Державного Центру? Аж ніяк!

У багатьох випадках видно, що ці люди живуть ще обставинами й настроями перших двох десятиків років нашого століття, епохи „огню й бурі революції” зі всіми імпондерабіями того часу. Нарешті не мають у дечому об'єктивності й розуміння й наші монархісти. Ті, що ближче знають „культурні перипетії” творення Української Народньої Ради і реорганізації Державного Центру УНР, прислухаючись до всіх виводів „компетентних промовців” — речників поодиноких політичних середовищ, мусять прийти до переконання, як мало об'єктивності та розуміння важких обставин, в яких знаходиться українська нація, і як дуже потребує сучасна хвилина спільного українського центру. З тривогою доводиться слідкувати за цими перипетіями: чи і тут і під сучасну важку хвилину не візьме верх вузьке партійництво і комплекс духової ненависти? І тут в ім'я історичної правди мусимо ствердити, що тільки ОУН під проводом полк. А.

Мельника підійшла найбільш об'єктивно та серйозно до цього складного питання.

Як не закінчилися би ці заходи, хоч хочемо вірити в їх успіх, проте мусимо на цьому стані розгорання цієї концепції відмітити й вяснити деякі основні моменти, що мусять лягти в основу створення спільного центру. Щоб дійсно було ясно, для ОУН не став годинник на якійсь даті, від якої починалась і кінчалась українська історія. Тим то поодинокі періоди державницького буття нації та боротьби її за це буття є заслугою і власністю цілої української нації. Власністю цілої української нації і творчих сил є всі традиції і легітимації цієї боротьби, створені цією боротьбою за самобутність і підметність теї ж нації. Ніхто отже не може мати виключного монополю на державницькі традиції і легітимації та визвольну боротьбу нації за своє визволення. І одне і друге є власністю цілого українського народу. Отже це перше, що повинні знати всі без решти включно із „блискучо відокремленими”.

Тоді ж заходить питання: які ж саме традиції і легітимації? Ми кажемо у своїй програмі ясно: „після державницьких періодів київської Русі та козацької держави — українська національна революція почала нову державницьку добу історії українського народу. Від 1917 р. український народ, шляхом національної революції став знову до активної боротьби за Самостійну Соборну Українську Державу”. Державницькими традиціями є доба, починаючи проголошенням ІV Універсалу 22 січня 1918 р., продовжувана й українським народом, а зокрема його революційними силами між двома війнами і тепер. І це для нас справа без спірна.

Дехто й досі хоче цілу справу створення українського миру і спільного українського фронту розглядати в площині, чи монархія, чи республіка? Ставити такі питання, то значить підкопати справу спільного фронту в самій основі. Знову ж бандерівці починають і кінчають історію України т. зв. актом 30 червня 1941 р. і фактом створення УГВР.

ОУН, як і раніше так і тепер, ставить справу в площину іншу, тобто державницьку. Для нас питання державного ладу в Україні це свободне волевиявлення української нації у вільній Україні. Для нас не стоїть питання: „чия мама краща?”, „монархічна” чи „республіканська”. Для нас стоїть питання, котра із цих традицій дійсна на сьогодні і законна! Отже ж враховуючи всі періоди української державності, твердимо і наголошуємо, що тільки і виключно Директорія УНР і її державний центр є останнім і законним символом і носієм легітимності. Однак не з уваги на особи, що ці традиції і легітимації персоніфікують, лише з уваги на державно-самостійницькі Акти, які той державний центр проголошував чи видавав, для оборони, організації і закріплення української суверенної Держави. І саме тут корінь справи і відповідь со-

годнішим т. зв. легітимістам, тим, які не можуть, чи не хочуть збагнути і зрозуміти, чому ООН визнає той державний центр УНР, змагає до його реорганізації і приймає участь у комісії для його реорганізації. Саме тому, щоб не творити нові „відновлення” типу 30 червня 1941, але щоб прапор великої революції, завершеної Актами 22 січня 1918—1919 рр. попередній своєю боротьбою впродовж останнього чвертьстоліття і досі, піднести ще вище і незапламити цей прапор, а донести до вільної столиці України — Києва.

Традиції і легітимації державного центру УНР є власністю цілого українського народу і всіх його політичних сил. Це мусять розуміти ті, які переходо тримають у руках цю формальну легітимність. Було б жалюгідним, щоб не сказати трагічним, коли б ці люди і в цю важку хвилину для нашої нації, бажали вигравати і спекулювати цими формальними традиціями, мотивуючи т. зв. сприяливою міжнародною кон'юнктурою для себе. Перестерегаємо перед цим, бо тоді знову ж ці формальні традиції легітимації та їх носії „можуть зависнути в повітрі, не маючи твердого суспільного підґрунтя тих, що дають кров і життя тим же традиціям і легітимаціям. Отже ж тільки повна концентрація українських політичних сил в одному спільному державному центрі, побудованому на традиції і легітимації та тягlosti визвольної боротьби за державну самостійність, може мати повний успіх і мандат і підтримку українського народу та її політичної еміграції. Така постановка справи вимагає вияснення ще одного питання, то є питання тягару ведення визвольної боротьби й несення повної відповідальности за потягнення цього спільного центру в майбутньому. Коли ж демократи й соціалісти хочуть мати (хоч зовсім неоправдано) більшість у Народній Раді (оригінальна конструкція паритету) і тим самим вирішальний вплив у законодавчих і виконних органах, то тоді на них мусять спасти тягар ведення визвольної боротьби та

найважливіше відповідальність за цілість української справи. Правда, демократи і соціалісти скажуть, що ніякої революційної визвольної боротьби вести не треба, бо це за словами п. Феденка „безглузде повстанство”, яке шкодить справі, а натомість треба виждати відповідної міжнародної ситуації. Іншими словами будуть провадити отже ж т. зв. політику „інтервенцій і орієнтацій на західно-європейські вітри” (а може інші). Ясно, що така „визвольна політика”, політика інтервенцій і орієнтацій, не узглядняючи дій революційних сил народу, може підкопати українську справу, змінюючи тільки одного окупанта другим. З другої ж сторони не може бути так, що революційні сили народу будуть вести визвольну боротьбу, а старі легітимісти „будуть її по-своєму репрезентувати”. Тут уже входимо в сферу етики!

І тому, коли носії цієї визвольної чинної боротьби запрошують до спільного фронту, то є до реорганізації державного центру, то хай вони врахують саме ці моменти. ООН була ініціатором консолідаційних заходів, які почерез КУК, згідно з точкою 8-ою декларації КУК, тепер завершуються в реорганізації державного центру. Але той державний центр треба створити так, щоб він був спільним усім політичним партіям, як це сказано в декларації КУК з дня 14 лютого 1946 р., т. 8-а. Спільним, то значить співчинність, співвирішність і співвідповідальність, а не майоризування, як того дехто хоче. Наше домагання є, мати можливість дійсно співрішати і спільно нести відповідальність. Ставимо цю справу тому, щоб оминути в майбутньому помилки, які вже не раз у минулому поповнювано. І це є передумова для створення життєздатного спільного центру.

Коли ці передумови будуть узглядені, то віримо, що такий державний центр буде дійсно життєздатний. Звертаємо на це увагу тому, що питання створення цього центру вступає в свою вирішальну стадію.

Др. ЗЕНОН ГОРОДИСЬКИЙ

Підміняне серце

Я назвав колись Ю. Дивнич українським серцем і грубо помилився. Останні статті, які він гордить, як пліт, і виповнює відрами води, показують те серце змаціцьканене, може навіть підміняне. Він не стоїть відокремлений, біля нього гурт людей із „Українських Вістей”, які намагаються забити клин між наші волості. Цей гурт забуває що

границі української держави визначають не їхні скаржені душі, але гроби наших предків, які полягли на окраїнах, обороняючи рідну землю і залишаючи своїм нащадкам у спадщині обсяг і напрям їх чинів.

Тимто однаково дорогі нам області й їх жителі, чи вони мешкають над срібною Тисою чи над золоторуною Кубанню, бо такий ми дістали історичний заповіт. Ще більше!

Якщо навіть так оказалось б, що якась область, чи її жителі є шкідливі, чи хоч би й невігідні, не маємо ми права їх вирікатися, бо наше покоління є часово перехідною ланкою, а вони — частина вічності.

Такий є наш закон, що не допускає ніяких тактичних маневрів, бо, де тратиться частина, там зтратиться цілість.

Що робить згадана компанія? Вона проголосила змаціцьканенням серцем усіх галичан якимись чужинцями, „sui generis” „Ausländer-ами”, що бажать спільній вітчизні зла. В цьому починається новий розділ наших внутрішніх крамол.

Безправне положення української еміграції в перших повоєнних роках показало наглядно, що в часі особистої небезпеки вмiємо вдержати національний солідаризм. Але що більше почала віддалятися ця небезпека, то більше почали діяти наново відосередні сили, щоб атомізувати нашу скон-

центровану волю. Цей процес відомий від зарання нашої бувальщини, коли ще візантійський історик з VI століття писав про внутрішню гризню між антами, які, об'єднані, світ завоювали б. До цих відосередніх сил треба зараховувати „демократичних” компанійців, яким припала, а може самі, вибрали собі непочесну роллю викладачів „східняцьких” теорій.

Ця непочесність полягає в тому, що наші провінційні різниці вбралися нагло в шати „ідеологій”, яка проскакує щораз наново й виявляє зле замасковану, або й не приховувану ворожість до галичан. Нема хіба ніодного великого народу, в якому не було б регіональних притаманностей, що доходять аж до автономістичних рухів в Італії, до незалежницьких — у Німеччині, до етнографічних провансальств у Франції, тощо. Але ці рухи вузьких голів роздусують часто разом з ними державні мужі, що думають історичними перспективами і тимто вони для цілоти держави не є загрозові. Але ж бо в нас провідна верства надзвичайно слаба й тимто

виводи компанійців треба оголосити антидержавними, бо слабкий голос провідної верстви мусять заступити неписаний моральний закон національної спільности й передані заповіти предків.

Хто хоче творити окремі „східняцькі” організації з окремими програмами, цей стає гробокопателем не тільки нашого соборництва, але взагалі незалежности. Українська держава не може існувати в вузьких рамках, тільки в широких етнографічних, де одна волость могла б опиратися в боротьбі за свій відінок з нашими пажерливими сусідами на другу і, закінчивши війну, висилати ди-

візії на ще загрожені місця, на сотні миль віддалені. Один з провідних компанійців вважає націю абсурдом у добі атомової енергії, але ми знаємо, що й у Римі, чи пак у Парижу не зробляють із вівса рижу і воліємо читати власні хроніки, за якими ще ні раз не віддали добровільно заграбовані колись землі, ні мадари, ні румуни, ні поляки, ні москалі.

Сьогодні проминула наша особиста небезпека. Але новітні ідеологи повинні пам'ятати, що збірна безпека далі стоїть та сама, а в ній у дальшому й особиста може лише відсунена до часу потопу наших спадщинних ворогів. Теологи подають археологічний доказ на існування біблійної зливи, бо, мовляв, на високих горах викопали в печерах дослідники замулених травоїдів і драпіжників, що не перебилися залякані світовою катастрофою. Стоїмо сьогодні перед подібною й уже сам інстинкт повинен нам диктувати норми в поступованні, в якому відокремлювання являється злочинном.

Цей історичний імператив зводиться до нівеляції регіоналізму, до накликів до солідаризму, до висування широких концепцій і врешті до приготування ядер до майбутніх великих боїв за цілість нашої незаступимої відчизни.

Говорячи про нівеляцію, не думаємо закривати різниці. Не зважаючи на те, що ми є того самого племені і раси в ширшому розумінні, є ми навіть тієї родинної крові, бо ж багато галичан вимандрувало по великій руїні на Лівобережжя. Тільки „культурні” впливи ділять нас. Знайомі і приятелі знають, що автор цих рядків ніколи не захоплювався „галічменами” і навіть ними явно нехтував. Доки не побачив... дивничів, яких московський окупант так страшно душевно покалічив, підмінюючи їх душу. Звідсіля і нове відокремлення: звідсіля ті московські нотки, якими пересипані часописи, журнали і книжки, що грозять затруїти нас: звідсіля боротьба з Донцовом, що стоїть посеред нас, як вогненний стовп; звідсіля той нещасний пасивізм, неначе б маса східних братів прийшла крізь якісь чортівські жорна, що змололи великих і висипали серед отрубів дрібних; звідсіля врешті

ті хитрощі, якими прикриваються нездари, мовляв, нас „галічмени” душать і т. д. і т. д.

Але хто вчув з нас, щоб компанійці критикували хоч один раз ті москофільські тенденції, які переходять навіть часто аж у невіджитий большевизм? Ні, їм вистачає відкидати всі осяги галичан, бо вони буцім то безвартні, хоч до них прикладали руки і мужи з першої еміграції. Що не можуть відкинути — те висмівають і ставлять на те місце — всеобіймаючий Схід, в якому ми мали б загубитися без решти.

Ми не забуваємо при цьому і тих галичменських підляків, що, горлаючи про батьківщину, роздирають собі роти від вуха до вуха і думають про власні користі; не забуваємо і ті кліки, що душать багато шляхетних починів; і ті родинні колігації — „також претенсії, а не відомо з яких Левицьких”; і ще ті руки, що руки миють, а обидвома власне лице з бруду. І т. д. і т. д.

Ні, ми цього не забуваємо, але ці речі треба розчавлювати в рамках тих самих організацій і не пускати туману між народ туманними статтями. Виправляймо одні одних, вирощуймо в собі великі серця, бо ж нам галичанам, хоч і приємно було б, щоб Довбуш очолив Україну, але не менша буде наша радість, як це зробить кубанський козак із Грізного.

Не треба нам „східняцької” ідеології, яка пришиває на голому тілі гітлерівський напис, як ганебну жидівську латку. Це завогує взаємини в низах, де „східняки” хотіли б уже ставати з колами на Збручі, а „галічмени” починають бомкати про „автономію духа”. Цим автономістам пообіцяли ми її прибити на стовпі, до якого прив'яжемо їх на Марійській Площі у Львові, що ж компанійці обіцяють своїм колоносам, вганяючи клини?

Стоїмо в великий час, в якому мусимо виректися хочби великих помилок; що про них згадує Прокопій із VI. ст. Піднесімся над власні загони, зуміймо оцінювати процеси зльоту орла, не з перспективи жаби, а тоді в національній скарбниці ідеологічної синтези битимуть гармонійно живущі ключі сріберної Тиси і золоторуної Кубані.

Ростислав Єндик

ЮНАЦЬКА КРИТИКА

Юнацтво це такий вік, в якому людина, під кожним оглядом, головно під оглядом духовим і морально-етичним, формується. Тому то батьки, байдуже чи в родовому, чи в суспільному значенні, присвячують пильну увагу юнацькому вікові своїх нащадків, щоб вони формувалися й вирости на „сильних людей”. Бо, як каже прислів'я, „як Івась не навчиться — то Іван не зможе”, і нічого путнього у своєму житті не зможе „майтрувати”.

В питанні виховання юнацтва існує пребегата література на різних, включно на українській, мовах.

В ділянці виховання і для виховання юнацтва в усіх культурних народів існують між іншим і окремі журнали. Є вони й у нас українців. В тих то журналах, побіч матеріялу чи статей „батьків”, які унапрямують і формують духово юнацтво, час-до-часу дається можливість, чи місце, і самим юнакам, уже в старшому юнацькому віці, „спробувати своє перо” і тим виявити своє дуже, етичне й інтелектуальне „обличчя”. Розуміється, що для такого виявлення, „обличчя” юнакові дається „задачу”, яка відповідає його силам, щоб не переобтяжувати його і щоб він, як кажуть, не „надів татові чоботи і не міг кроку зробити, або шокрок на всі сторони хитався і падав”, лише щоб йшов певним кроком. На те повинні виховники звернути пильну увагу. На жаль, не всі виховники звертають на це увагу! Ось перед нами такий юнацький журнал „Юнацька Боротьба”, ч. 2 за січень 1948 р., в якому, як видно, виховники дали можливість виявити „обличчя” якомусь юнакові Ів. (правдоподібно Івасеві) Корсунові. Але „завдали” йому „задачу”, яка, як видно, не підходить ще під його „юнацькі” сили і він шокрок, уже від першої стрічки, падає. Коротко кажучи „надів татові чоботи”.

Прочитавши цю непродуману автором-Івасем „Недодуману утопію” „про теорію солідаризму”, приходиться з боєм серця ствердити, що якщо виховники не звернуть увагу і якщо з Івасем так далі піде, то Іван в майбутньому нічого не зможе „майтрувати”.

Бо ж перечитаймо цю „Юнацьку критику” і застановімся, що і як пише: „У нас ціла політична організація (ОУН ім. Мельника) вважає, здається солідаризм своєю офіційною доктриною. В цьому середовищі видано навіть велику книжку Боярського про солідаризм. Настає, отже, час сказати критичне слово про цю теорію. Розглядаючи концепцію солідаризму, ми в тій статті будемо користуватися тільки матеріялами з статті проф. В. Горбачевського „Капіталізм, соціалізм та солідаризм” („Студентські Обрії, ч. 1). І далі наш Івась переглядає „Засади солідаризму” виложені в статті проф. В. Горбачевського, додає „Критику солідаризму” і „висновки”.

Прочитавши цю „Юнацьку критику”, можна лише повторити прислів'я: „на городі бузина, а в Києві дядько”.

Фе! Івасю, так не можна критикувати, бо то непристойно й неетично!!

Поперше, Івасю, нема „ОУН ім. Мельника”, лише є ОУН, яку очолює Андрій Мельник. Це відомо кожній політично грамотній людині, навіть поза українцями. І про це, якщо не знається, треба спитати своїх виховників, які напевно знають.

Подруге, треба також знати, що „офіційною доктриною”, яку визнає ОУН є національний солідаризм, як нам відомо, а не просто „солідаризм”, чи „демократичний солідаризм”. І про цей національний солідаризм і народовладну систему написав книжку П. К. Боярський. В тій

книжці, чи національному солідаризмі, виразно сказано про солідаризацію фахо-станів, і то солідаризацію, як в їх фаховій чи становій творчості, так і при формуванні, настановленні і виконуванні влади в державі. І цей національний солідаризм, не має нічого спільного з статтею проф. В. Горбачевського і його „солідаризмом” сполученим з „демократизмом” і „гієрархічними шарами”, та системою, яку „критикує” п. Ів. Корсунь. В тій критиці П. К. Боярського є і про теорію, чи проблему міжнародного солідаризму. І про нього вже загально відомо. Вправді не всі хотять це прийняти до відома. Дехто, наприклад „Час”, ч. 52, за 28 грудня 1947 р. всупереч сьомій заповіді Божій, присвоює собі цю ідею, як свою власну в українстві. Це також своєрідні „прийоми”.

Ми розуміємо автора непередуманої „недодуманої утопії”. Йому дали „задачу”, чи може він вибрав собі „вільну тему”, і, як соціялістів, йому легше було „розправитися” з „солідаризмом”, „гієрархічних шарів” і „демократизмом” проф. В. Горбачевського, як з національним солідаризмом і народовладною системою, та міжнародним солідаризмом П. К. Боярського. І не передумавши, „вшкварив” „недодуману (у себе) утопію”.

Але все ж таки, то неетично, коли при тій, чи до того, вмшав ОУН і книжку П. К. Боярського „Національний солідаризм”. Тут по цей бік „залізної занавіси”, такі „прийоми” не прийняті й не практикуються. Ми, власне кажучи, від них втікли на еміграцію. А тут вже обов’язує лицарськість. Якщо хочеться критикувати „офіційні доктрини ОУН”, то треба критикувати дійсні, а не підтасовані думки, погляди чи теорії.

На цім ми могли б і закінчити. Але при тій нагоді мимоходом хочемо звернути увагу, що помиляється „юнацький” автор „Недодуманої утопії”, що щойно „в останній час” модною стає серед деякої еміграції теорія солідаризму, як окремого погляду на людське суспільство і його організацію”. Та що „Проблеми солідаризму” гаряче дискутуються в середовищі російської білої еміграції” лише. (Невже Ів. Корсун не читає іншої літератури?).

Проблема солідаризму напевно не молодша від проблеми соціалізму й має вже пребату літературу на всіх мовах цивілізованого світу. Треба лише основніше тією проблемою поцікаватися. Вона є і в українській мові і публіцистиці різних авторів, зокрема 30-их років. Вправді ця проблема солідаризму досі була розглядана засадничо і переважно в площині економічній чи соціально-економічній. Але тим не менше існує і розглядається.

Коли йдеться про українських націоналістів, то ще в другій половині тридцятих років, здається в 1937 р. О. Бойдунки написав обширну розвідку про „Господарство”, де виразно протиставляє солідаризм лібералізові і соціалізові. Другий Великий Збір Українських Націоналістів, який відбувся в серпні 1939 р., прийняв національний солідаризм у свою програму ОУН.

П. К. Боярський у своїй книжці „Національний солідаризм” виданий у 1946 р. розглядає солідаризм уже не лише як економічну, чи соціально-економічну систему, але розглядає його ширше як ідею і систему побудови життя суспільно-національного організму і його форми — держави в цілому. І тому називає його „національний солідаризм”. Тим автор підкреслює, що ідея і система солідаризму випливає з факту духовної одності національного організму і його інтересів. Вийшовши з універсалістично-ідеалістичного світогляду, автор „Національного солідаризму”, послідовно і логічно розглядає й питання „міжнародного солідаризму”, протиставляючи його демократичному космополітизові і соціалістичному інтернаціоналізові, так само, як національний солідаризм протиставляє лібералізові і соціалізові. Це є вимога культури і свободи, так людини, як і людських спільнот — народів.

Отже ж, як бачимо, навіть в українстві, солідаризм, це не є „теорія”, яка щойно „в останній час” модерною стає серед деякої частини еміграції”, як того хоче й пише „юнацький” Ів. Корсун, лише то є стара теорія, чи проблеми, яка постійно доповнюється і поширюється незалежно від „деякої

частини еміграції”, з її дійсно утопічним зненавидженим в Україні, соціалізмом.

Розуміється, що тепер, як відомо „Проблеми солідаризму” гаряче дискутується й у середовищі російської білої еміграції”.

Ну й що з того? Що „юнацький” автор „Недодуманої утопії” хоче тим відміченням сказати? Відстрашити когось від солідаризму, тим, що про нього „гаряче дискутується в середовищі білої російської еміграції”? Дійсно непередумана наївність автора, обчислена на таку ж саму наївність читачів „Юнацької Боротьби”. Дешевенький засіб! Так само, як дешевеньким „аргументом” проти солідаризму є „аргумент” „юнацького” автора, що, мовляв, „ні в одній європейській країні не має партій (крім про-фашистських), що обстоювали б програму солідаризму”. Так, як остаточно, „немає партій”, чи є партії, лише що вони, на думку нашого „юнака”, „про-фашистські”? Треба прийняти, навіть за „юнацьким” автором, що такі партії є. А чи вони „про-фашистські”, це вже річ погляду. У большевиків усе, що не большевицьке, це є „фашистське”. У „юнацького” п. Ів. Корсуна все, що не соціалістичне, це все, вже дещо лагідніше, бо лише „про-фашистське”. Ну, що ж градація, чи якась відміна, мусить бути.

Ну, а скажимо, що дійсно „ні в одній європейській країні немає партій, що обстоювали б програму солідаризму”, ми скажемо національного солідаризму. Ну, та що ж з того? Немає її бути і в Україні? Невже обов’язково треба когось наслідувати? Хтось же мусить бути першим! Невже українці не можуть бути тими першими?! Кожний „юнак”, а тим більше український „юнак” повинен визбутися почуття меншевартості і звички копіювання чужих зразків, як це напр., роблять українські соціялісти і демократи, включно з УРДП п. Ів. Корсуна. Якщо такий „юнак” стріне в українській проблематиці щось, що на його думку, чи і дійсно, нове, то хай „юнак” не шукає за тим, чи воно вже сказане у чужій літературі, і якщо не найде, то і своє відкидає, лише хай основно застанеється чи то українське нове відповідає українським вимогам. Український „юнак” повинен плекати в собі почуття повновартості і, вистудіювавши традиції, духовність і структуру суспільного організму українського народу, повинен самостійно, без копіювань, призадуматися над ідеєю і системою, побудови життя українського народу і його форми держави, які відповідали б тим же традиціям і духовості.

Ми переконані, що ані анархічний лібералізм, ані однокотлоковатий соціалізм, тією системою не є! Їх має вже досить український народ. Ми переконані, що тією системою, яка найкраще відповідає традиції духовності і структурі суспільно-національного організму українського народу, та вимогам сучасної культури і цивілізації, та свободи людини і народів, є національний солідаризм і народовладна система, тобто система, в якій український народ, без уваги на стани, класи, гієрархічні шари і т. п. поділи, лише всі солідарно в цілому, є джерелом влади і по своїй волі є сувереном у своїй власній, ні від кого незалежній, суверенній державі!

Ми думаємо, що п. Ів. Корсун, краще прислухався б справі українського національного визволення, якщо б, замість витрачати час на „Недодумані утопії”, застановився, але основно, і опрацював питання: Українська духовність і соціалізм, як ідея і система, в минулому і сучасному, узгляднюючи в тому сьогоднішню советську дійсність з її соціалістичною і „демократичною” системою. Лише при тому, треба усвідомити собі, що сьогоднішні соціяльні реформи, по цей бік „залізної занавіси”, це далеко не соціалізм. Це останнє потрібне тому, щоб бути сробідним від всякої кон’юнктурної „політичної стратегії”.

Але, як сказано, при тому треба бути совісним і з відкритим причіллям, та щирим, так як нехотячи „щирим” є автор „Першого конструктивного кроку” з „Нашого Життя”, ч. 6, з дня 1 лютого 1948 р., який, у своїй наївній щирості, пише, що „УРДП, будучи по своїй соціально-економічній концепції партією соціалістичною, не вважала потрібним і доцільним називати себе партією соці-

ялістичною (слухайте лише) з уваги на особливу українську ситуацію”

Власне про цю „особливу українську ситуацію” йдеться, „з уваги” на яку, навіть лише назвати себе „партією соціалістичною”, є небезпечно. Чому? Бо український народ має вже досить соціалізму, з диктатурою пролетаріату, чи іншого тоталізму.

І, як сказано, коли п. Ів. Корсун це питання

(Українська духовність і соціалізм) совісно, без ось такої кон'юнктурної „політичної стратегії”, опрацює, то напевно заперестане проповідувати соціалізм, хоч би навіть уєрдепівського, але з закритим приціллом („з уваги на особливу українську ситуацію”), еміграційного видання. І тоді напевно не поверне до анархістичного лібералізму, лише погодиться і визнає національний соціалізм!

О. Груценко

Дискусія двох комуністів

Думки з приводу брошури Ванди Бінкевич „Партія НКВД”

Брошура нікому невідомої дегепер Ванди Бінкевич „Партія НКВД”, перекладена з польської мови і випущена невідомим досі новонародженим видавництвом „Стріла”, притягнула увагу читачів своїм сенсаційним заголовком.

В давні часи грецькі філософи намагалися розв'язати різні філософські проблеми, вдаючись дуже часто до форми діалогів, в яких протилежні сторони в дискусії дошукувалися істини. Новоявлений „філософ” Ванда Бінкевич уживає також драматургічної форми, хоч і називає свій „твір” для чогось оповіданням.

Як водиться, в „творі” виступають дві постаті — Квятек — поляк, комуніст, що має бути позитивним типом, і слідчий НКВД — тип, очевидно, негативний, також комуніст, бо некомуністів слідчих в СССР не було.

Але характерне, що поза розмовою-дискусією двох типів стоїть, так і здається, збоку автор, що смикає за ниточки та робить одного з них — слідчого НКВД — навмисно забудькуватого і хвалькуватого, а другого — Квятека — наївним і затьмареним комуністичною ідеєю фанатиком. Головна мета автра брошури, а значить — мета суперечки — доказати, що в Союзі комуністичного Союзу правлять і всі злочини роблять не комуністи, а НКВД, що є єдиною правлячою і всесильною партією. Знають, комуністична партія й комуністична ідея — добрі, а погані тільки енкаведисти... Словом, нічого не винен і Сталін, виходить, а винні енкаведисти, або якщо Сталін винен, то через зраду комуністичної ідеї...

Для чого писана ця брошура, або вірніше, кому вона потрібна в нашому середовищі і для чого її перекладали на українську мову?

Чи свідомі свого вчинку були люди, що взяли за це злочинне діло, а якщо свідомі були свого наперед поставленого завдання, то чію роботу вони виконували?

Щоб не були наші слова й висновки голими, візьмемо кілька прикладів з цієї, з дозволу сказати, „брошури”.

Квятек вважає, що ідейних комуністів треба захищати, що „Троцький був революціонер, а Каганович гендляр”, тобто ідейний комуніст — це такий революціонер у кращому розумінні слова... Квятек переконалий, що „... розстрілювати цілими дивізіями німецьких полонених робітників, як то робите ви, не спроможні не тільки ідейні комуністи, а ніякі нормальні люди взагалі...” (підкр. наше — В. О.)

Автор забуває тут і Квятека навмисно робить забудькуватим: а якого російські комуністи розстрілювали в роки визвольних змагань на Україні? А перекладачі брошури, мабуть, забули, перекладаючи цю ганебну річ, кого розстрілювали комуністи в дні Базару і Крут, кого розстрілювали губвеккоми та інші загони комуністичної банли? А всі вони тоді діяли під проводом якраз Троцьких, що „були революціонерами”

Моральне обличчя позитивного типа брошури Квятека врешті виявляє він сам своєю балаканиною:

„Ви (московські большевики, — В. О.) перейняли від капіталізму увесь його цинізм, відкинувши „пережитки минулого”, що пом'якшували його: родину, громадськість, патріархальність, релігію. Словом, ви створили хемічно чистий капіталізм”.

Виходить, що чистий капіталізм — це чистий цинізм, а комунізм... а комунізм — це революція, бо Троцький — революціонер...

І один, і другий типи очищають комунізм від большевицької практики. Перший — Квятек — через свою засліпленість, а другий — слідчий НКВД — через свою дурість і непросвітну темряву.

Ось як говорять про комуністів у союзі комуністичного Союзу слідчий НКВД, не без вродженої комуністам зарозумілості і хвалькуватості:

„Можна сміливо сказати, що поруч з офіційною, мало впливовою (?) і діяльною (???) комуністичною партією стихійно витворилась нова ніким не знана (?), але існуюча і єдино чинна партія, партія наших співробітників, партія НКВД” (стор. 11, підкреслення наші — В. О.).

Навіщо ці слова вкладає автор в уста енкаведиста? Адже це свідомо брехня? Чому цих слів відразу не спростовує комуніст Квятек? Та просто тому, що збоку стоїть автор „брошури” і не дозволяє того робити, бо йому не вигідно... А Квятек того немов не дочуває.

Як жє ж насправді з комуністичною партією в СССР? Тут доведеться нам нагадати і Квятекові, і слідчому НКВД, і авторові брошури: НКВД витворився не стихійно, а витворився як логічна необхідність для диктатури комуністичної партії, як засіб для здійснення диктатури. Він перетворився з чрезвычайок, ГПУ на теперішній орган державної безпеки. Нащо здалася брехня про те, що в СССР комуністична партія „мало впливова” і „мало діяльна”?... Адже сам автор цієї брошури знає, що це брехня! І все таки вкладає в уста слідчого, а Квятекові не дає можливості це заперечити. Чому? Бо, очевидно, в уста слідчого вкладає свою власну думку.

Але на цьому не кінець. Слідчий НКВД, а за ним і автор бреше далі, розповідаючи, який то він всесильний та „єдино чинний”:

— „Центр ваги нашої влади отут, в оцьому приміщенні.”

А перед тим каже таке:

— „Чи ви розумієте, де лежить центр ваги союетської влади? Ви трохи розумієте, але не зовсім. Гадаєте, верховний совет? Або совнарком? Ха-ха-ха! Чи думате — оті всесильні секретарі партійних комітетів? Та чи знаєте ви, що кожен такий секретар лежить у кишені такого як я слідчого. Захожу — і на нього буде матеріал. І то вже від моєї геніяльності залежить чи його за тим матеріалом розстріляють, чи тільки знімуть із секретарства”.

Наївний, дурнуватий, може, навіть, Квятек сприймає ці брехні за чисту воду, бо того хоче автор, розраховуючи на співчуття таких же дурнуватих, як і Квятек, слухачів і читачів брошури: „Ах, які ті бідні нещасні комуністи!... Ах, як вони терплять! Ах, невинні душі попалися в лапи такому злодюзі — слідчому!...” І так далі...

Але якщо Квятек дурнуватий, то невже такий самий і автор брошури?

Невже автор брошури не знає, — а якщо пише таку брошуру, то мусить це знати! — хто зняв із становища і невідомо куди заслав керівників НКВД, а не якихось нещасних слідчих; Ягоду, Єжова та інших? А потім: за чиєю рекомендацією призначаються слідчі НКВД, і чи не мусять вони перш ніж потрапити на своє становище, мати поважний партійний стаж? Далі: чи не відчитуються вони за свою працю перед партійними осередками і чи не одержують звітти партійних стягнень?

Кв'ятек цього не знає... Але може про це знає автор брошури? Навіщо ж він, просто кажучи, запускає туман в очі?

А врешті, одне ще питання: хто кому підпорядкований: ЦК ВКПб слідчим, чи може навпаки? Автор брошури повинен би це знати!... А Кв'ятек, як позитивний тип, також. Але обоє мовчать!... Бо так треба, щоб зробити з комуністичної партії Советського Союзу невинне ягнятко, що потрапило в лапи такому собі вовкові — слідчому НКВД...

Слідчий розповідає ще інші дива, наприклад:

— Ми не могли послати до ворога велику кількість відомих енкаведистів. Їх могли впізнати. Треба було посилати людей, яким би ворог довіряв, тобто тих, кого ми ганяли. Це, насамперед, бувши поміщики, капіталісти, білі офіцери, петлюровці, попи і так далі...

Або:

— Найпотрібнішими для нас були священики. Вони мали доступ в саме серце контрреволюції. У віруючих людей, що жили єдиною надією на Бога, вони випитували все і приносили нам (стор. 10).

Що це? Якщо бреше слідчий, то це можна простити. Але де ж автор? Може він щось вкладає в уста Кв'ятекові? Ні, ні автор, ні Кв'ятек не зацікавлені в тому, щоб спростувати хоч у деякій мірі цю свідому брехню. Вони зацікавлені тим, що між усіма переліченими агентами НКВД немає комуністів — і їм більше нічого й не треба. „Заданіє виконано!”

Але ж, запитає дехто, як могли діяти священики в часи ежовщини? Де вони могли випитувати віруючих, коли ніде не було церков? Це вже полишимо на совість автора...

Багато ще можна було б цитувати цю ганебну книжечку, що навісось появилася в книжкових кіосках. Але для чого? Щоб докладно її насвітлити, треба було б переписати її всю від початку до кінця.

А це вже зайва праця. Бажаючих познайомитися цим дебютом невідомого дотепер видавництва „Стріла” справляємо до книжкового кіоску „Українське Мистецтво” в Регенсбурзі. Там можете придбати цей навісось і невідомо ким пушений „твір” за 2 німецькі марки.

В. Онуфрієнко

Ще до питання „МИ і РОСІЯ”

(В порядку обговорення)

Російський імперіалізм, як і всякий інший, — це постійно прогресуюче загарбництво, в якому або ж зацікавлений, або ж є знаряддям своєї імперіалістичної кліки саме московський (чи, як вони самі себе називають — „руський”) народ, і саме він, а не якийсь інший народ, є основною (активною чи пасивною) силою московських імперіалістичних загарбань. Всі підбиті Московю народи це дуже добре зрозуміли. І, розуміючи це, скористувались воєнною катастрофою царизму у війні 1914—1918 років, як зручною нагодою до революційного звільнення від цієї ганебної залежності, — відразу стихійно приступивши до творення власних самостійних національних республік. В той самий час отруєний рідним імперіалізмом московський народ масово рушив придушувати ці республіки в Україні, Білорусі, Дону, на Кавказі, в Середній Азії, тощо. Меншовицька газета „Начало” в Києві яскраво стверджувала ще в 1919 році, що большевизм, ця оновлена й інтернаціоналізована та на червоно перфарбована московська імперіалістична ідея не захопила в жадній із цих республік більше 7—12% населення (та й то в основному, як знаємо, не автохтонів, а зайшлий спрлетаризований московський елемент), тоді як чисто московські області червона психоза охопила не менше, як на 65—80%, а в окремих містах навіть до 90% населення. Це ж саме повсякчасно підтверджують большевики в усіх своїх виданнях, підкреслюючи основну, вирішальну роллю в перемозі большевизму саме московського народу. В цьому також зайвий раз переконався світ в останній війні.

Ці факти авторитетно підкреслюють, хто був основним знаряддям російського імперіалізму всіх відтинків, знаряддям найбільш надійним, у той час, коли навіть серед найідейніших комуністів інших народів із витриманим соціальним походженням чад большевизму швидко випаровувався і ці люди стали потім цілком свідомо й активно провадити в своїх республіках виразно національну лінію, за що їх жорстоко винищувано. Замість них насаджувано здебільшого московський елемент (не було жадної компартії в національних республіках, які не мали б московської більшості!), а одночасно, звичайно, підбиралися й продажні кар’єристичні типи, до кримінальних злочинців включно, — певний відсоток яких справді має кожен народ. Проте, якщо твердити, що й московський народ вислав включно свої покидьки до цих компартій, як це говорять росіяни, то ми дійдемо до безнадійно абсурдного висновку, ніби більшість росіян — це отаке сміття...

Правда, найбільш сліпим знаряддям большевизму періоду революції був несвідомий найманець-волонтер (латвійці, китайці, тощо), якого найчасті-

ше використовували комуністи для розправи з активними рухами спротиву серед підкорених народів. Але, як намагатимуться росіяни спрямувати в цей бік вістря чуйности чи ненависти немосковських народів, це їм не вдасться! Ми ж бо вже не настільки наївні, щоб боротися проти шаблі чи атомової бомби безпосередньо, а не проти мозку й тіла, які цю зброю скеровують у нашому напрямі...

Намагаючись всілякими способами відвернути від себе вину, прагнучи за всяку ціну ухилитися від тяжкої відповідальности, російські імперіалісти також пробують перекинути вину за большевизм на всі інші неросійські народи, бажаючи втягти і їх у коло співзлочинців. Незначна частина кожного з народів, щоправда, змушена так чи інакше в СРСР служити поневоловачам проти інтересів власного народу. Але цей трагічний факт ніколи не може бути підставою для цілковито абсурдного твердження нібито кожен із поневолених народів... сам себе добровільно знищує!

Щодо московської вини за большевизм, то чи не найчестнішими від усіх московських політичних формацій були, як це не дивно, власівці. Вони відверто й щиро, цілком без непотрібного фарисейства, визнавали, що московський народ саме тому повинен відіграти передову роллю в боротьбі з большевизмом, що його силою прийшов большевизм до влади. Московський народ, у силу саме своїх історично-психологічних особливостей 30 років тому був найбільш придатним для зродження бацил большевизму, він також найбільше тоді сприяв закріпленню та розповсюдженню тієї кривавої пошесті. І цього факту неможливо ані замовчати, ані перекурити. Про це вже зараз досконало знає весь світ, а не тільки підкорені большевизмом народи. Тому росіянам тепер найбільше не довіряють. Ще ж бо дзвенять у повітрі слова президента Аргентини Перона: „Були в мене білі росіяни — вони раптом почервоніли. Тепер червоні росіяни намагаються мене перекопати, і що вони побілили... Я їх можу їм повірити?” І саме тут починається велика трагедія справжніх росіян-антибольшевиків, які, — як треба сподіватись, і більшість московського народу, — достатньо на власній шкурі відчули, до чого довело їх оте їхнє легковажне захоплення большевизмом! Режим большевицького імперіалізму тисне зараз і на московський народ хоч і в значно легшій мірі, ніж на інші народи проте все ж таки з достатньою силою, щоб він був також гостро невдоволений існуючим станом і хотів його змінити. Але імперіалістичний большевизм знову робить відверту ставку саме на московський великодержавний патріотизм. Постає питання: я поставиться до цього московський народ? Чи не задовільниться він знову своїм керівним і панівним становищем? Попередній досвід неначе повинен би був його раз назавжди викинути від уся

ких імперіялістичних недуг, які вже довели його до останньої межі перед проваллями! Проте тут, на еміграції, де існує можливість справді вільного вислову, ми ще досі майже на кожному кроці чуємо серед росіян старі невиліковні імперіяльні марення, привид якогось „історичного права” росіян керувати іншими народами, — спостерігаємо, як виринають перед нашими очима дивовижні форми „нової”, але завжди чомусь/„єдиної і неподільної” Росії. Національну самостійницьку свідомість народів по-старому намагаються, якщо не знищити, обплюгавити (при чому, характерно, — в унісон з більшовиками!), то найменше покищо підступно заціцькувати, зфальшувати, зганьбити, а то й „укосякати” погрозами, не маючи сили придушити відразу, але щиро сподіваючись зробити це згодом „в середині країни” чи то знову руками московського народу, чи то використовуючи нових „китайців” та різнонаціональних ренегатів. Чи може така явна підступність заманити інші народи до відновленої „тюрми народів”? Безперечно, що ні, — бо ми, підяремлені народи, набули за цей час майже інтуїтивної чутливості на всякий імперіялізм!

Але, підкреслюючи роль московського народу в творенні і підтримці більшевизму, як останньої, а тому й найбільш потворної, форми російського імперіялізму, ми проте ані „мститися” над росіянами, ані „знищувати” їх, чи їхньої національної держави — не маємо й на думці! Все це свідомо провокація тих російських імперіялістичних недобитків, які не хочуть або не можуть по своїй природі нам повірити. Навмисним перекручуванням фактів (наприклад — перебріханням антиімперіялістичної, але не антиросійської декларації АЛОН в „імперській” пресі) вони знову хочуть нацькувати свій народ на інші народи, щоб не тільки непотрібно загострити наші взаємовідносини, але й допомогти утриманню будь-якої „неподільної” імперії, — хоч би й ССРСР! Цим самим вони неухильно шкодять власному народові, заважають йому остаточно вилікуватися від імперіяльних марень, які

так фатально перешкоджають насамперед нормальному національному розвитку самої Московщини, непомірно виснажуючи її матеріально і духово. Тут діє не тільки той закон, що „не може бути вільним народ, який поневолює інші народи”, але й інший: чим міцніше затикають пляшку з водою на морозі, тим гірше для пляшки!

Ніхто ще безкарно не міг поневолювати вдвічі чисельніші (лише в межах ССРСР!) від себе народи. Ніякий народ не бажає більше московської опіки! А тому всяке насильство може скінчитися катастрофою навіть для московської національної держави...

Росіяни повинні недвозначно виявити себе: з одного боку — як послідовні антибільшовики, а з другого — як щирі антиімперіялісти, беззастережні прихильники самостійності всіх, хочби й найдрібніших народів. Лише тоді буде можливість прийняти їх у коло рівноправних борців проти більшевицької деспотії! Ми бачимо, як пробиваються поодинокі бруньки здорових думок і течій серед московської еміграції (хоча б статті Г. Федотова в нью-йоркському „Новому журналі”). Але ми бачимо одночасно, як на подібні тверезі погляди реагують на еміграції російські імперіялісти, що є в агонії. Вони до того реакційні та нетерпимі, що навіть із приводу цілком невинних і дуже делікатно висловлених „Думок вголос” калмицького журналіста С. Галданова („Обозрение”, листопад-грудень 1947) до того оскаженіли, що в своїй ненависницькій кампанії проти калмиків застосували навіть ганебний метод — побиття однієї невинної людини (калмика) під час новорічної вечірки в Шляйсгаймі! Таке ставлення до немосковських народів змушує нас бути дуже обережними: підступ надто реально загрожує...

Чи ж на тлі цього всього не надто передчасно твердити, що „перед нами, українцями, стоїть проблема мирної співпраці з російським народом”?

В. Стар.

Під знаком національного солідаризму

Загальний Студентський З'їзд, що відбувся в кінці червня 1947 р., об'єднав усе українське студентство під організаційним оглядом. Однак він не міг усунути одним махом усі дотогочасні розходження, головню в ідеологічній площині. Більше того, саме від того часу в більших студентських осередках дістала право громадянства ідеологічна диференціація. І так у Мюнхені, найбільшому студентському осередку на еміграції під сучасну пору, крім станової Студентської Громади існують ідеологічні товариства, а саме: УСТ Національного Солідаризму „Січ”, Товариство Українських Студентів-Каголиків „Обнова” і кількочленна соціалістична Група Суспільного Гуманізму. У своїй дотепершній діяльності всі вони виказали взаємну толеранцію — саме те, чого серед студентства не було раніше. Це великий крок вперед! І це буде мати, напевно, загально-національне значення.

Для скріплення товариського співжиття, для взаємного зближення і пізнання студентського активу всіх існуючих — оформлених і неформальних — напрямків, ідеологічне Студентське Товариство Національного Солідаризму „Січ” у суботу, 21. II. 1948 р., влаштувало **товариську зустріч**, яку звеличили своєю активною участю Євген Маланюк і др. Ростислав Єндик, даліше Т. Курпіта. Відчитаними уривками з своїх творів вони захопили всіх присутніх. Майстерні музичні виступи скаріпака д-ра Юрія Трухлого і студ. В. Трухлого на клярнеті, в фортепіановому супроводі молодої, своєю грою всіх захоплюючої, студ. Оксани Бризгун поруч із мистецтвами слова сильно спричинилися до витворення своєрідного, піднесеного настрою.

Товариська забава в другій частині зустрічі да-

ла можливість студентам ближче заізнатись особисто, у вільній розмові обміняти думками. В цьому треба додати основний позитив таких вечорів. Бо тільки ґрунтовний обмін думок у вільній розмові, тільки взаємне особисте пізнання, тільки частіші зустрічі усувають підозри, скріплюють взаємне довір'я і переконують, що кожний чесний і свідомий українець навіть і світоглядний противник, прямує до тієї ж мети, хоч іншими шляхами. І як у нас усіх буде таке переконання, тоді зникнуть з-поміж нас часом нічими не оправдані і несприятливі взаємні обвинувачення, які йдуть нам тільки на шкоду, а **об'єднає нас** вповні наша **основна спільна мета — збереження духової і фізичної самобутності української нації і забезпечення її всестороннього розвитку на всі часи в майбутній Суверенній Соборній Українській Державі**. В солідарній підготові визвольних дій і в солідарному їх переведенні в життя ми повинні вбачити наше основне завдання. А це безумовно вимагає негайного усунення партійної ґризні з нашого суспільно-політичного життя і створення умов, в яких толерувалася б кожна здорова думка, кожний корисний почин. І ми не сумніваємося, що студентство тут може відграти дуже важливу роль. Воно вже дало доказ своєї виробленості в цьому напрямі. Серед нього щораз більше затирається той різкий розрив, що ще до недавня існував. Цей процес затирання відбувається поволі, але **органічно**, і в цьому найбільша запорука тривалості. Цей процес із студентського середовища волею чи неволею переноситься і на всеукраїнське громадянство. Бо дух **національного солідаризму** серед українства є в нестримному поході!

П. Чайка

СССР сьогодні

ПЕРЕДОВІСТЬ ЧИ ВІДСТАЛІСТЬ?

В статті „Металюргія Північного Заходу” (журнал „Техніка молодіж”, 1947 р. ч. 6) читаємо: „Советський Союз — велика залізнична держава. Багато вже зроблено, щоб дігнати передові, капіталістичні країни в галузі залізничного транспорту. Завдяки пляновій системі всього народного господарства, величезній переведеній роботі в реконструкції транспорту, завдяки відсутності конкуренції паралельних ліній, належних приватним компаніям, уже до війни середня густина вантажного руху в тонно-км (на 1 км шляху) була вдвоє вища, як у ЗДА”.

Прочитавши ці рядки, кожний невтасмичений в характер „успіхів” СССР, може подумати, що справді СССР уже перевищує залізничним транспортом ЗДА! Однак докази цілком протилежного можна знайти в советській такій пресі. Ось приклад „стахановської” організації в транспорті: „Погана якість оздоровчого ремонту згубно позначалась на роботі паровозного парку. З першими морозами локомотиви почали вибувати з ладу, ставати на міжпоїздний ремонт... Навіть у літні місяці тут провадять у великій кількості міжпоїздний ремонт. Паровоз ч. 20-107, після ремонту з півдороги повернувся в депо. В ньому були виявлені несправні золотники, нагрівались букси, не качали інжектори”. („Радянська Україна”). Справді, таке „ремонтівання” можливе лише в соціалістичній системі!

І при таких становищі густота вантажних перевозок усе ж таки вдвоє вища від ЗДА? Коли так, то як же ж мало працюють советські залізниці в обслузі населення пасажирським рухом і наскільки транспорт обтяжений державними перевозками!

СУМНІВНІ ОСЯГИ

Зі звіту республіканської наради працівників цукрової промисловості довідуємося, що в цьому році на Україні працюватиме 133 цукроварні. Звідти ж дізнаємось, що дотепер „буряки надходили на підприємства з великими перебоями, що викликало простої заводів, значні втрати цукру, зайве витрачання палива і подорожчання собівартості продукції”.

Але тепер цукророби — урядовці хотіли б бачити транспортні перспективи розвою: „в Харківській області розробляються заходи, які забезпечують двозмінну роботу автомашин по 20 годин на добу”. Хто знає, як виглядають дороги Харківщини та ще восени, або такої нестійкої зими, як цього року на Україні, хто урахує відсутність запасних частин до авт, нестачу гумових опон, той поставить під великий сумнів можливість усунення на цукроварнях простоїв, речі раніше в цукроварництві небувалої. Не легко тепер завдання керівникам „висунути” своїх Стаханових, Російських, Матросових за нинішніх умов. Тим

більше, що, як попереджає „Правда” (2. IX. 1947 р.) у своїй передовиці, треба приділити „особливу увагу — охороці буряків від розбазарювання і втрат під час транспортування”. Колиш цукрові магнати не потребували сушити собі голову „охороною буряка”. Але тепер — напівголодне населення є поважною загрозою для бурякового врожаю.

ЗАГАДКА СОВЕТСЬКИМ ЖУРНАЛІСТАМ

З передової „Известій” (1947, ч. 237) „Головне завдання бавовничих районів” довідуємося, що в СССР: „В три з половиною рази виросла продукція бавовни в порівнянні з 1913 р. Царська Росія половину своїх потреб задовольняла імпортом бавовною, соціалістичне ж бавовництво, не зважаючи на величезний зріст текстильної промисловості, повністю задовольняє її в сировині!”

Отже, і текстильна промисловість страшенно виросла, і бавовни так багато, що з-закордону немає потреби її ввозити. Картина блискуча в порівнянні з 1913 роком.

Виникає запитання: чому ж з таких блискучих даних населення ходить у лахміттях? І чому його нинішнє „забезпечення одягом” не можна ставити ні в яке порівняння з 1913 роком.

КОМУ РАДІСТЬ, А КОМУ — СЛІЗОБИ

В десятих кілометрах від міста Усть-Каменогорська, там, де в Іртиш вливається невеличка річка Аблакетка, розгорнулося будівництво Усть-Каменогорської гідроелектровної, однієї з найбільших споруд повенної п'ятирічки, головної енергетичної бази Великої Алтай.

Як повідомляють „Известия”, „на допомогу іртиським будівникам приїхали досвідчені учасники відновлення Дніпрельстану”.

НАЙПЕРЕДОВІША В СВІТІ КРАЇНА І... ЗЕМЛЯНКИ

Минає третій рік від закінчення війни, але в СССР є ще й досі чимало людей, що втративши житло в воєнних завірюхах, до нині мусять тулитися в землянках. Це змушені визнати й „Известия” в передовій „Шляхетне завдання сільських будівничих” (2. X. 1947). „Досягнені у відновленні колгоспних сіл і селищ успіхи, без сумніву великі... Однак завдання партії і уряду щодо переселення всіх колгоспників із землянок в житлові дома виконується ще не скрізь однаково добре”.

„В Орловській області сільське будівництво також віддане на самоплив. Тільки цим і можна пояснити, що відпущені державою засоби на ліквідацію землянок використовуються тут не за прямим призначенням, безконтрольно, а іноді навіть на будівництво домівок для тих, хто живе не в землянках”.

НЕПІДФАРБОВАНА ДІЙСНІСТЬ

Поза голосними реляціями про стахановщину, підбудовану на штучно створених і неприродних

умовах праці, знаходимо на сторінках советської преси і голоси, що відзеркалюють справжній стан і трудової дисципліни, і об'єктивних можливостей праці. Ось, напр., стаття „Поліпшити роботу кременчуцьких цегелень” („Радянська Україна”). „Для себе знати на заводі і дуже великі простої через поганий догляд за устаткуванням. В наслідок бувають часті поламаки... Зламався шнек-прес, зупинився на 22 години. Згорів електромотор-прес, не працював 41 годину. На ремонт дрібних поламок витрачено 67 пресо-годин. За першу половину серпня з 240 робочих годин прес простояв 93 години.

Якість виготовленої заводом цегли дуже низька... „Лябораторії і приладу для визначення якості цегли на заводі немає...”

А в статті „Обіцянками трамвай не відремонтуєш” („Радянська Україна”, 30. VIII. 1947) читаємо:

„Про трамвай у місті Сталіно говорять багато: мешканці з обурення, керівники міських організацій — з надією... Але зараз трамвай у місті працює вкрай погано”.

„Треба сказати, що аварійних ділянок колії в місті чимало. З 42 кілометрів трамвайної лінії потребують негайного капітального ремонту 10 км, а середнього майже втричі більше. Але нічого не робиться”.

„Трамвайний трест власними силами відремонтував тільки 2 вагони. Невистачає в майстернях слюсарів, електриків, токарів, теслярів. Невистачає робітників, тому, що для них не створено належних матеріально-побутових умов”.

В ПОЛОНІ „ЗАЛІЗНИХ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ”

Журнал „Техніка — молоді” (1947, ч. 7) вмістив на своїх сторінках статтю „Річкова математика”, де говориться, що гідрологам вдалося встановити прогноз рівню води Каспійського моря на рік і що тепер гідрологи намагаються дати прогноз рівню цього моря на п'ять років вперед. І далі автор із захопленням продовжує: „І коли думаєш про це, починаєш вірити, що прийде час, коли до кожного п'ятирічного пляну складатиметься і п'ятирічний прогноз — не тільки для морів, але і для всієї природи країни”.

Ми звикли до некультурності советської журналістики, її маніловщини і миляних баньок. Але дана тирада — щось особливе навіть на непривабливому фоні советської журналістики.

„НАША ДУМКА”

орган суспільної критики.
Додаток до двотижневика „Комар”.

Ціна числа — 1 нім. марка.

Supplement to Ukrainian magazine

„THE HEDGEHOG”

Authorised by EUCOM Hq. Civil Affairs Division.

Editor J. Lycholit.

Druck: N/0379

Редакція і Адміністрація:
„The Hedgehog”, München 8., Rosenheimerstrasse 46a, кім. 114.